

GÂNDIREA SPECULATIVĂ

Alexandru Surdu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Alexandru Surdu

**GÂNDIREA
SPECULATIVĂ**

– Coordonate istorico-sistematice –

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.) **99/2010**

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

www.tipomoldova.ro

Alexandru Surdu

**GÂNDIREA
SPECULATIVĂ**

– Coordonate istorico-sistematice –

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Prefață..... 5

Partea întâi

TRADIȚIA SPECULATIVĂ A GÂNDIRII ANTICE GRECEȘTI 9

1. Începuturile gândirii speculative 11
2. Transcendență și scheme antitetico-speculative
la pitagoreici și la Heraclit 17
3. Subsistența transcendentă la eleați 25
4. Antitetică, dialectică negativă și antiologie la Platon 31
 1. Probleme terminologice 31
 2. Dialectică și antitetică până la Platon 36
 3. Antitetica lumii sensibile la Platon 41
 4. Elemente de logică și dialectică negativă 45
 5. Dialectica speculativă și antiologia 48

Partea a doua

ORIENTĂRI DIALECTICO-SPECULATIVE

ÎN FILOSOFIA CLASICĂ GERMANĂ 57

1. Hegel despre credință și revelație la Jacobi 59
2. Probleme antitetico-speculative la Kant 67
3. Dialectica speculativă în *Critica rațiunii pure* 73
4. Elemente de antitetică speculativă la Fichte 97
5. Antitetică absolută și revelație la Schelling 121
6. Absolutizarea dialecticii triadice la Hegel 135

Partea a treia

PROBLEME SPECULATIVE ALE TRANSCENDENȚEI 139

1. Transcendența – între teologie și filosofie 141
2. Probleme filosofice și științifice ale transcendenței 147
3. Substanța transcendentă la Ioan Petrovici 153
4. Isihasmul ortodox și meditația transcendentă 157
5. Psihologia sinergetică a transconștiinței 163
6. Problema transcendenței parapsihice 173

Partea a patra

VARIANTELE DIALECTICII SPECULATIVE	187
1. Ipostazele dialecticii	189
2. Orientări tradiționale, moderne și moderniste în dialectică	197
3. Semnificația metodologică a dialecticii	203
4. Dialectica binară în viziunea lui Ștefan Odobleja	209
5. Tema circularității opoziționale la D. Danielopolu, Șt. Odobleja, P. Postelnicu și C. Noica	217
6. Scheme dialectico-tetradice în <i>Estetica</i> lui Tudor Vianu ...	223
7. Mecanismele pentadice ale tragediei antice	227
8. Pentamorfoza dramelor pasionale la Shakespeare	239
1. Structura pentadică a spectacolului dramatic	241
2. Dinamica celor cinci acte ale dramelor pasionale	251
3. Cele cinci tipuri de eroi ai dramelor pasionale	254
4. Cele cinci faze ale dramei psihice a eroilor	257
5. Cele cinci sentimente idealizate	268
9. Sistemul pentadic al rostirii filosofice românești al lui Constantin Noica	277
10. Mecanismul pentadic al sănătății la Daniel Danielopolu ...	281
11. Probleme dialectice în epistemologia intuiționistă	289
1. Principiile filosofice ale epistemologiei intuiționiste ...	290
2. Teoria intuiției matematice	293
3. Teoria continuului	296
4. Teoria infinitului potențial	298
5. Sistemul conceptelor matematice	300
12. Muzică și dialectică în sistemul filosofic al lui Alexandru Bogza	305

Partea a cincea

ASPECTE LOGICO-LINGVISTICE ALE SPECULAȚIUNII	311
1. Intelect, rațiune, speculațiune	313
2. Probleme de logică speculativă	321
3. Conceptul de logică a religiei	327
4. Considerațiuni despre logica științelor sociale	335
5. Conceptul de hipnoză – coordonate logico-dialectice	347
6. Logica dinamică a contradictoriului în viziunea lui Ștefan Lupașcu	351
7. Scheme și sisteme dialectico-speculative	357
8. Petre Țuțea despre limbajul speculativ	363